Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: SOCW

Onderwijsprestaties en Voortgezet Onderwijs

Van
5.1.2.e
T 5.1.2.e

Datum
2 maart 2026

Referentie
62480026

Bijlagen
3

Intern OCW afgestemd
DUO, FEZ

nota

Aanbieding ontwerp wijzigingsregeling verrekening uitkeringskosten vo in verband met de verlaging van het collectieve deel en verhoging van het individuele deel

Aanleiding

De ontwerpregeling tot wijziging van de *Regeling verrekening uitkeringskosten vo in verband met de verlaging van het collectieve deel en verhoging van het individuele deel* wordt voor de (voor deze regeling) verplichte voorhangprocedure aan de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal gestuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht de aanbiedingsbrieven aan de Eerste en Tweede Kamer te ondertekenen, zodat deze aan beide Kamers kunnen worden verzonden en de voorhangprocedure kan plaatsvinden.

Kernpunten

- De regeling voor de verrekening van uitkeringskosten in het voortgezet onderwijs wordt aangepast: de individuele eigen bijdrage aan werkloosheidsuitkeringen wordt verhoogd van 25% naar 50%, terwijl het collectief verrekende deel wordt verlaagd van 75% naar 50%. Dit houdt in dat besturen een groter aandeel van de eigen werkloosheidskosten voor hun rekening nemen.
- De wijziging zorgt ervoor dat besturen een sterkere financiële prikkel krijgen om werkloosheid te voorkomen en meer in te zetten op re-integratie. Ook zorgt dit voor een systematiek die in lijn is met die van het primair onderwijs.
- De wijziging treedt in werking op 1 januari 2028, voor zowel lopende als nieuwe uitkeringen. De publicatie van de regeling is voorzien voor de eerste helft van 2026, met een overgangstermijn van anderhalf jaar om besturen in staat te stellen zich voor te bereiden op de nieuwe situatie.

Toelichting

- Aanleiding voor de wijziging is een onderzoek van Centerdata, CAOP en MOOZ naar de werkloosheidsuitkeringen in het vo dat in december 2024 met de Lerarenbrief naar de Tweede Kamer is gestuurd. Eén van de aanbevelingen uit het rapport is om de eigen bijdrage aan de werkloosheidskosten te verhogen.
- De verhoging van de eigen bijdrage aan werkloosheidsuitkeringen en de mogelijke financiële gevolgen voor besturen zijn afgestemd met de VO-raad. Ook het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden (ONSwv) is vooraf geïnformeerd.

- In de toelichting bij de regeling wordt nader ingegaan op de aanleiding, het doel en de gevolgen van de wijziging. Deze zijn eerder voorgelegd middels de startnota (kenmerk 53825625) en een beslisnota (kenmerk 53832197).
- Op grond van artikel 13.1 en artikel 5.33, tweede lid van de Wet voortgezet onderwijs 2020, dient de wijzigingsregeling vier weken te worden voorgehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal.
- Inmiddels is de regeling beoordeeld op maakbaarheid, haalbaarheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, en voorzien van een juridische toets. De regeling kan daarmee worden voorgehangen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De aanbiedingsnota en de beslisnota (kenmerk 53832197) worden gepubliceerd. Persoonsgegevens in deze nota's worden gelakt.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: SOCW

Financieel-Economische Zaken

Van
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

Datum
26 september 2025

Referentie
53832197

Bijlagen
1. Herverdeeleffecten
2. Startnota wijzigingsregeling WOVO

Intern OCW afgestemd
OPO, OVO

Extern afgestemd
DUO

nota

Nota ter besluitvorming wijzigingsregeling WOVO

Aanleiding

In december 2024 is met de Lerarenbrief het onderzoek naar de werkloosheidsuitkeringen in het vo naar de Tweede Kamer gestuurd. Eén van de aanbevelingen uit het rapport is om de eigen bijdrage aan de werkloosheidskosten voor een (vo-)schoolbestuur te verhogen, zodat schoolbesturen een sterkere prikkel voelen om werkloosheid te voorkomen en te verkorten. In deze nota vragen wij uw akkoord om het percentage eigen bijdrage in de werkloosheidskosten te wijzigen, zodat de wijzigingsregeling voorbereid kan worden.

Geadviseerd besluit

Bent u akkoord met het verhogen van de eigen bijdrage naar 50% aan de werkloosheidskosten voor schoolbesturen in het vo?

Kernpunten

- Voor het wijzigen van dit percentage moet de Regeling verrekening uitkeringskosten vo worden aangepast. In de bijlage is een startnota (beleidskompas) met alle onderbouwing voor het wijzigen toegevoegd.
- In het vo is momenteel de eigen bijdrage aan werkloosheidskosten van ontslagen personeel 25%. Dit betekent dat een schoolbestuur 25% zelf betaalt en 75% wordt omgeslagen over het collectief (het solidariteitsprincipe). In het po is de eigen bijdrage 50% en in het mbo is de eigen bijdrage 100%.
- Doel van het verhogen van de eigen bijdrage naar 50% is dat werkgevers in het vo een sterkere prikkel krijgen om werkloosheid te voorkomen en te verkorten. Uit het onderzoek blijkt dat meer dan de helft van schoolbesturen deze wijziging steunt. Uit het onderzoek blijkt verder dat 26% van de werkgevers uit eigen ervaring het vertrouwen heeft dat de wijziging ook echt werkt.
- Het onderzoek doet geen uitspraken of verhogen van de prikkel zal werken. Maar uit onderzoek naar Eigen risicodragerschap (ERD) blijkt dat financiële prikkels de instroom kunnen beperken en de uitstroom bevorderen[1]. In het po is medio 2022 de eigen bijdrage naar 50% verhoogd. Uit eigen analyses en die van het Participatiefonds blijkt dat dit

[1] UKV De gevolgen van eigen risico dragen in de WGA

heeft gezorgd voor lagere werkloosheid. We verwachten dat dit ook voor vo het geval zal zijn.
- De VO-raad is positief. De bonden vinden het percentage eigen bijdrage een zaak tussen werkgevers en OCW.
- Wel vindt de VO-raad dat er ook actie ondernomen moet worden om de duur en hoogte van de uitkeringen te versoberen. De bonden willen dit echter niet. Dit is aan de cao-partijen zelf. In het lopende cao-overleg is het door de VO-raad op tafel gelegd.
- Het doel is om de regeling in het eerste kwartaal van 2026 te publiceren met een overgangstermijn van circa 2 jaar. We streven ernaar dat daadwerkelijke toepassing van 50% eigen bijdrage per 1 januari 2028 ingaat.
- De overgangstermijn van circa 2 jaar wordt voorgesteld omdat de verhoging van de eigen bijdrage gaat gelden voor zowel lopende als nieuwe uitkeringen.

Toelichting

Feiten en cijfers

- In het vo ontvangen in 2023 ongeveer 2.500 mensen een werkloosheidsuitkering (WW/WOVO). In totaal waren de kosten hiervan ruim €77 miljoen. Dit is gemiddeld 0,85% van de bekostiging. Dit is niet buitensporig hoog, maar lager is altijd beter en in tijden van personeelstekorten is het onwenselijk.
- Momenteel betalen schoolbesturen in het vo gemiddeld € 258.476 aan uitkeringskosten. Het gaat hier om directe kosten (eigen bijdrage) en kosten die collectief worden gedragen.
- De eigen bijdrage en de collectieve verevening werken als communicerende vaten. Wanneer een schoolbestuur een eigen bijdrage betaalt vanwege eigen uitkeringsgerechtigden, gaat het schoolbestuur bij verhoging naar 50% twee keer zoveel eigen bijdrage betalen. Tegelijkertijd neemt het collectieve aandeel voor alle schoolbesturen af.
- DUO heeft op basis van data uit 2024 gesimuleerd wat het effect is voor schoolbesturen als de eigen bijdrage verhoogd wordt.
- 161 schoolbesturen gaan erop vooruit en 117 schoolbesturen erop achteruit.
- Schoolbesturen die nu weinig of geen eigen uitkeringsgerechtigden hebben en dus weinig of geen eigen bijdrage betalen, gaan (uitgaande van de huidige situatie) in totaal minder uitkeringskosten betalen, omdat ze profiteren van een verlaging van de collectieve lasten terwijl de verhoging van de eigen bijdrage relatief klein is. Deze groep gaat er in de toekomst gemiddeld 14,8% (€24.513) op vooruit. Schoolbesturen die al meer eigen bijdrage betalen gaan er gemiddeld 27,2% (€33.731) op achteruit.

- Grote en kleine schoolbesturen gaan er ongeveer even vaak op vooruit als op achteruit. Echter, als kleine schoolbesturen erop achteruit gaan, is het relatieve effect groter dan bij grote schoolbesturen.
- Herverdeeleffecten zijn kort toegelicht in bijlage 1 bij deze nota. Deze effecten gaan uit van de huidige situatie en houden dus geen rekening met eventuele gedragseffecten.
- DUO heeft ook gesimuleerd wat de effecten zouden zijn als de eigen bijdrage verhoogd zou worden naar 37,5% of naar 75%. Uit de resultaten blijkt dat de balans tussen het beleggen van de kosten bij de werkgever die de kosten veroorzaakt en het handhaven van het solidariteitsprincipe in het 50%-scenario het beste tot uiting komt. Bovendien wordt het percentage eigen bijdrage in het vo hetzelfde als in het po als dit op 50% gezet wordt.

Overgangstermijn en risico's

- DUO voert de verevening en facturatie uit. Voor de wijzigingsregeling geldt dat alleen DUO een uitvoeringstoets hoeft te doen.
- Ter voorbereiding op deze toets is DUO al betrokken. DUO is positief over de uitvoering met name wanneer gekozen wordt voor een overgangstermijn van (circa) 2 jaar. In een definitieve uitvoeringstoets moet blijken of de wijziging uitvoerbaar is of niet voor DUO en inspectie. Na uw akkoord wordt deze aangevraagd.
- Na de termijn van circa 2 jaar geldt het nieuwe percentage voor reeds lopende uitkeringen en nieuwe uitkeringen. Er wordt geen ingroeipad ingesteld of onderscheid tussen lopende en nieuwe gevallen gemaakt, omdat dit de uitvoering te complex maakt.
- De relatief lange overgangstermijn is bedoeld om besturen voldoende tijd te geven zich voor te bereiden op de nieuwe systematiek.
- Het is onze inschatting dat met de ruime overgangstermijn van circa 2 jaar de risico's op bezwaar en beroep flink verminderd worden door de forse uitstroom van lopende uitkeringen (afname van 70%, zie tabel hieronder) en door de mogelijkheid om re-integratie te intensiveren voor het zittende bestand werklozen. Onderstaande tabel is vormgegeven op basis van bereiken van het einde van de uitkering en houdt geen rekening met uitstroom wegens tussentijdse eerdere re-integratie. In de praktijk is het beeld daardoor waarschijnlijk nog positiever.
- Tenslotte kan zich het risico voordoen dat werkgevers mensen met een lang arbeidsverleden niet in dienst nemen wegens langdurige uitkeringsrechten bij werkloosheid. Dit risico bestaat nu ook al, maar het verhogen van de eigen bijdrage kan dit risico vergroten.

VO, peildatum: 25/7/2025 incl. terugwerkende kracht toekenningen per 1 januari 2025	**Aantallen WOVO**	**Procentuele bestandsafname t.o.v. beginstand jaar**

Aantal lopende rechten op 1-1-2025	2038	
Uitstroom 2025	646	31,70%
Uitstroom 2026	457	32,83%
Uitstroom 2027	324	34,65%
Aantal lopende rechten op 1-1-2028	611	

Bron: WWplus, WOVO uitkeringen.

Verder beleid terugdringen werkloosheid

- Het aanpassen van de eigen bijdrage is een onderdeel in het beleid om de werkloosheid terug te dringen. Zoals het onderzoek ook aanbeveelt, is er meer nodig: zoals meer transparantie over de kansen, centralisatie van de re-integratieactiviteiten, betere ondersteuning werklozen en beter preventiebeleid.
- Maar het belangrijkste is om naar de hoogte en duur van de bovenwettelijke werkloosheidsuitkeringen zelf te kijken. Het versoberen van de werkloosheidsuitkeringen is al geruime tijd een wens van de raden en OCW. De bonden zien dit niet zitten en stellen dat er betere re-integratie nodig is. Eventuele actie is aan de cao-partijen. De VO-raad heeft versobering van de bovenwettelijke regelingen bij werkloosheid in hun inzetbrief voor de nieuwe cao opgenomen.[2]

Planning

Wanneer	Wat	Opmerkingen
September – begin oktober 2025	Akkoord startnota	
Medio oktober 2025	Schrijven wijzigingsregeling	
Eind oktober 2025	Uitvoeringstoets DUO	Doorlooptijd max. 8 weken
1e kwartaal 2026	Publicatie wijzigingsregeling	Incl. voorhang procedure TK
Per 1 januari 2028	Ingangsdatum wijzigingsregeling	Indien publicatie 1e kwartaal 2026 niet wordt gehaald, dan schuift de ingangsdatum op naar 1 januari 2029.

[2] Inzetbrief VO-raad cao-onderhandelingen 2025.pdf

Bijlage 1.
Top 5 van schoolbesturen 2024 die minder/meer gaan betalen bij 50% eigen bijdrage.

Minder betalen	Bedrag -/-, totaal effect incl. lagere collectieve lasten.	Positie in rangorde van sectorale bekostiging vo 2024	Percentage +/- t.o.v. 25% eigen bijdrage	Bekostiging 2024 in €	Percentage +/- t.o.v. totale bekostiging 2024
1	-€ 200.375	5	-13,6%	237.257.421	-0,1%
2	-€171.524	6	-16,8%	178.660.323	-0,1%
3	-€126.550	1	-2,7%	622.832.661	0,0%
4	-€94.495	8	-10%	135.932.589	-0,1%
5	-€92.353	11	-10,1%	144.347.557	-0,1%
Meer betalen	Bedrag +, totaaleffect incl. lagere collectieve lasten				
1	+€652.304	3	+25%	269.049.060	0,2%
2	+€204.471	7	+14,9%	153.548.108	0,1%
3	+€173.914	29	+25,6%	67.205.829	0,3%
4	+€123.090	37	+21,8%	62.254.426	0,2%
5	+€120.667	44	+23,3%	52.871.014	0,2%

In de rest van de top 10 in de rangorde van **bestuursgrootte naar omvang van de bekostiging 2024** ziet het beeld er gematigd uit:

- Nr. 2 betaalt € 38.510 meer (1,4% t.o.v. uitgaven huidige systematiek)
- Nr. 4 betaalt € 13.604 meer (0,8%)
- Nr. 9 betaalt € 9.396 meer (0,9%)
- Nr. 10 betaalt € 7.290 meer (0,7%)

Hoe zijn scholen verdeeld over netto meer en minder betalers?
Zoals aangegeven zijn er 161 besturen die minder gaan betalen bij verhoging van de eigen bijdrage. De 117 besturen die meer gaan betalen zijn zeer divers van omvang. Er zitten, evenals als bij de andere groep, grote, middelgrote en kleine besturen bij.

Verdeling "meerbetalers":

- 40 besturen betalen tot € 10.000 meer;
- 31 besturen tussen € 10.000 en € 20.000 meer;
- 13 besturen tussen de € 20.000 en € 30.000 meer;
- 10 besturen tussen de € 30.000 en € 40.000 meer;
- 15 besturen tussen de € 40.000 en € 100.000 meer en

- 8 besturen boven de € 100.000 meer.